

Μες στη γαλήνη του ιερού της εκκλησίας, οι μόνοι ήχοι που ακούγονταν ήταν οι αργές σταλαγματιές του αίματός της πάνω στο μαρμάρينو δάπεδο και η ανεπαίσθητη άχνα της αναπνοής της. Εισπνοή, εκπνοή, εισπνοή, εκπνοή – μετά, μια μεγάλη παύση κι έπειτα πάλι ο ίδιος ξέπνοος ρυθμός. Ήταν στα τελευταία της.

Βρόμικη δουλειά. Η κοπέλα είχε χάσει πολύ αίμα, πράγμα αναμενόμενο αλλά και δυσάρεστο. Όμως τι άλλο να έκανε κι αυτός; Όταν δεν υπήρχε ο χρόνος για να εισχωρήσεις μες στο μυαλό του άλλου, για να ροκανίσεις λίγο-λίγο τις άμυνές του, τότε αναγκάζονται να καταφύγεις στον πόνο και τον τρόμο – παρότι αυτό δεν ήταν η πλέον επαγγελματική ούτε η πλέον αποτελεσματική προσέγγιση. Αυτός είχε την ελπίδα πως η κοπέλα θα λύγιζε από το φόβο της, όμως εντέλει εκείνη είχε αντέξει πολύ περισσότερη ώρα απ' όση διέθετε αυτός. Κρίμα. Άλλες φορές, έφτανε μόνο να φορέσει, αργά-αργά, τα μακριά δερμάτινα γάντια του και ίσως να σφίξει τη γροθιά του για να τρίξει το δέρμα πάνω στα κότσια του και οι άνθρωποι άρχιζαν να μιλάνε τόσο γρήγορα, που το μόνο πρόβλημα ήταν να είναι εξίσου γρήγορος και ο στενογράφος για να προλαβαίνει να καταγράφει αυτά που έλεγαν. Φυσικά, αυτό προτιμούσε – αυτές οι ντόμπρες ανακρίσεις τού ήταν πολύ πιο ευχάριστες. Όμως, όσες φλύαρες

γαλιάντρες κι αν υπήρχαν, που ξερνούσαν ακατάσχετα τα πάντα, υπήρχαν κι άλλοι τόσοι που έμεναν σιωπηλοί σαν βράχοι – κι αυτή η κοπέλα ήταν σκέτος γρανίτης.

Όλες του οι απόπειρες είχαν αποτύχει. Αν είχε περισσότερο χρόνο στη διάθεσή του, ίσως να τα κατάφερνε· όμως δεν είχε παρά μόνο αυτές τις δύο ώρες. Δύο ώρες για ένα τέτοιο μυαλό; Δυνατό – σφαλισμένο σαν ατσάλινο θησαυροφυλάκιο. Δεν έφταναν δύο ώρες. Θα τους δυσχερατούσε, το δίχως άλλο, αλλά τι περίμεναν; Στο κάτω-κάτω, αυτός τους είχε προειδοποιήσει. Αν μπορούσε να την είχε μαλακώσει πρώτα – στήρηση ύπνου για μερικές ημέρες, ένα πολύ ζεστό κελί, ένα παγωμένο κελί, απόλυτο σκοτάδι, απόλυτη σιωπή – τότε θα μπορούσε να είχε κάνει κάποια πρόοδο. Αν είχε το χρόνο και τα σωστά εργαλεία, θα μπορούσε να μάθει από εκείνη πράγματα που ούτε η ίδια γνώριζε πως ήξερε. Όμως δεν είχε κανένα εργαλείο για να κάνει τη δουλειά του – μόνο τη δερμάτινη ποδιά του, τα δερμάτινα γάντια του και δύο ώρες κάπου στα άδυτα μιας εκκλησίας.

Ούτε αυτό του άρεσε. Φυσικά, υπήρχε η σχετική έγκριση – και μάλιστα σε ανώτατο επίπεδο, όπως του είχαν πει. Αλλά ακόμα κι έτσι... Αν εμφανιζόταν κανείς, θα του ήταν εξαιρετικά δύσκολο να εξηγήσει την κατάσταση – ειδικά τώρα, που το αίμα της είχε κάνει λίμνη κάτω από την Αγία Τράπεζα. Αν έμπαινε κάποιος περαστικός και τον έβλεπε, θα τον περνούσε για τρελό.

Η αναπνοή της κοπέλας επιβράδυνε κι εκείνος στράφηκε ξανά στο έργο που είχε μπροστά του. Τα μάτια της, δύο τεράστιες μαύρες κόρες μ' ένα αδιόρατο χρυσαφί φωτοστέφανο σ' ένα πιτσιλωτό αμυγδαλωτό ασπράδι, είχαν αποδεχτεί αυτό που της συνέβαινε και μέσα τους αργόσβηνε το φως της ζωής. Έψαξε μέσα τους για να δει το φόβο· όμως δεν υπήρχε.

Συνέβαινε συχνά αυτό: κάποια στιγμή, οι άνθρωποι ξεπερνούσαν το όριο του φόβου, ακόμα και το όριο του πόνου, και τότε ήταν δουλειά του Σατανά να προσπαθήσεις να τους συνεφέρεις. Έσκυψε πιο κοντά της και αναρωτήθηκε μήπως, μια απ' αυτές τις ημέρες, μέσα σε τέτοια μάτια, σαν τα δικά της, μπορούσε να δει έστω μια φευγαλέα εικόνα του άλλου κόσμου. Έψαξε μα δεν είδε τίποτα – το βλέμμα της ήταν καρφωμένο στο ταβάνι από πάνω τους· αυτό ήταν όλο. Υπήρχε μια ζωγραφιά εκεί πάνω, που έδειχνε τους αγίους στον ουρανό, και ίσως εκεί να ήταν στραμμένη η προσοχή της. Μετακίνησε το κεφάλι του έτσι ώστε να της κόψει τη θέα, αλλά τα μάτια της τον διαπέρασαν σαν να μην υπήρχε.

Τουλάχιστον τόσο κοντά της, η αποφορά δεν ήταν τόσο πνιγηρή. Μύριζε ακόμα το υγρό σιροπιαστό άρωμα του αίματός της, όμως μύριζε και το σαπούνι και τα βρεγμένα της μαλλιά και κάτι σ' αυτό το μείγμα τού θύμιζε παιδί. Θυμήθηκε την ευωδιά από τότε που γεννήθηκε ο γιος του – ένα ξεστό, ευχάριστο άρωμα που του είχε γεμίσει την καρδιά. Αναρωτήθηκε πού άραγε είχε βρει το σαπούνι η κοπέλα – αυτή τη χρονιά, τα κοινά καταστήματα διέθεταν ελάχιστο. Μόνο στα κλειστά μαγαζιά* ή στα μαγαζιά σκληρού νομίσματος** είχαν σαπούνι, αλλά ούτε κι εκεί το έβρισκες πάντα. Το κλωθογύρισε λίγο στο μυαλό του και μετά θυμήθηκε – μάλλον θα το είχε φέρει μαζί της. Αμερικάνικο σαπούνι. Βέβαια, αυτό θα ήταν. Καπιταλιστικό σαπούνι.

Εντούτοις, με έκπληξη του ένωσε κάτι σαν συμπάθεια για την κοπέλα. Τα δάκρυα είχαν ξεπλύνει λίγο αίμα από τα

* Κλειστά μαγαζιά: Εμπορικά μαγαζιά μόνο για τα στελέχη του κόμματος ή άλλες ειδικές ομάδες. (ΣΤΜ)

** Μαγαζιά σκληρού νομίσματος: Κρατικά μαγαζιά που διέθεταν το εμπόρευσμά τους, κυρίως σε ξένους, έναντι σκληρού νομίσματος, όπως δολάριο ΗΠΑ, χρυσό ή πολύτιμους λίθους. (ΣΤΜ)

μάγουλά της κι έδειχνε κάπως όμορφη, με τα λεπτοκαμωμένα της ρουθούνια να ανοιγοκλείνουν απειροελάχιστα καθώς ανέπνεε. Κράτησε την αναπνοή του για μια στιγμή, ανησυχώντας παράλογα πως η εκπνοή του ίσως να θόλωνε αυτά τα απύθμενα μάτια της. Έπειτα, κατάπие και παραμέρισε το συναίσθημά του. Δεν ήταν ώρα τώρα για ευαισθησίες και επιεικειες. Από την πρώτη κιόλας ημέρα δεν έπαψαν ποτέ να του επαναλαμβάνουν πόσο επικίνδυνος ήταν ο άκαιρος οίκτος και σε τι λάθη μπορούσε να οδηγήσει. Έπρεπε να τη συνεφέρει, να κάνει μια τελευταία προσπάθεια.

Ακούμπησε το δάχτυλό του στο λαιμό της: είχε ακόμη σφυγμό, αν και ασθενικό. Σηκώθηκε όρθιος και έπιασε το διάλυμα αμμωνιάς. Το μπουκάλι είχε λερωθεί με αίμα – το είχε ήδη χρησιμοποιήσει δύο φορές– κι ένα κομμάτι του εαυτού του ήθελε να την αφήσει να φύγει εν ειρήνη, όμως είχε τις εντολές του και, μολονότι η πιθανότητα να την κάνει να μιλήσει ήταν πολύ μικρή, δεν ήταν και ανύπαρκτη. Ξετάπωσε το μπουκάλι και την τράβηξε δίπλα του. Εκείνη προσπάθησε να ελιχθεί και να ξεφύγει από τη λαβή του, όμως η κίνησή της ήταν ολότελα ανίσχυρη.

Στην αρχή δεν φάνηκε καμία αλλαγή, αλλά όταν εκείνος στράφηκε για να βάλει το μπουκάλι μέσα στην τσάντα του, τα μάτια της τον ακολούθησαν και μάλιστα έδειξε σαν να προσπαθούσε να του μιλήσει. Εκείνος σήκωσε το μαχαίρι του κι έκοψε βιαστικά το ύφασμα που είχε δέσει στο στόμα της για να τη φιμώσει, κόβοντας μαζί με το ύφασμα και το δέρμα στο μάγουλό της. Καθώς έβγαине το πανί, εκείνη άρχισε να βήχει – τα άσπρα της δόντια είχαν λερωθεί με αίμα κι εκείνος παρατήρησε πόσο σταχτιά ήταν τα χείλη της. Η ανάσα της είχε γίνει γρήγορη από την προσπάθεια, όμως τώρα ηρέμησε λίγο, κατάπие και εστίασε το βλέμμα της επάνω του.

Αυτός έσκυψε λίγο στο πλάι για να ακούσει τι θα του έλεγε, δίχως να πάρει τα μάτια του από τα δικά της, κι εκείνη του ψιθύρισε κάτι ακαθόριστο. Κούνησε το κεφάλι του κι έσκυψε πιο κοντά, περιμένοντάς την να προσπαθήσει ξανά. Εκείνη πήρε βαθιά ανάσα, δίχως να αποστρέψει το βλέμμα της από το δικό του.

«Σε συγχωρώ», του είπε αχνά κι έμοιαζε σχεδόν σαν να το διασκέδαζε.

Κεφάλαιο I

Αργοποιημένος, ο λοχαγός Αλεξέι Ντμιτρίεβιτς Κόρολεφ ανέβηκε τα σκαλοπάτια της εισόδου στο αρχηγείο της Διεύθυνσης Ποινικών Ερευνών της Μιλίτσια* της Μόσχας, στο νούμερο 38 της οδού Πετρόφκα. Το πρωινό του είχε ξεκινήσει άσχημα, κι έτσι συνεχιζόταν, ενώ ο πονοκέφαλος από τη χθεςινοβραδινή βότκα σφυροκοπούσε ακόμη στο κεφάλι του, κι έτσι, δεν ήταν τόσο με σταχανοβικό** ενθουσιασμό, όσο με μοιρολατρική εξουθένωση που άνοιξε τη βαριά δρύινη πόρτα της εισόδου. Τα μάτια του, θαμπωμένα ακόμη από τον πρωινό ήλιο, άργησαν λίγο να προσαρμοστούν στο σχετικό σκοτάδι της εισόδου, ενώ ο πυκνός κουρνιαχτός από τα μπάζα που αιωρούνταν, εκεί που περίμενε να δει μόνο ένστολους αξιωματικούς υπηρεσίας να πηγαινοέρχονται φουριόζοι, επιδείνωνε την κατάσταση. Μπερδεμένος, σταμάτησε για μια στιγμή και αναρωτήθηκε τι στην

* Η Μιλίτσια, που κυριολεκτικά σημαίνει Πολιτοφυλακή, ήταν η τότε Αστυνομία της Σοβιετικής Ένωσης, με ιεραρχία βαθμοφόρων όμοια με αυτή του Στρατού. (ΣτΜ)

** «Σταχανοβισμός»: κίνημα σοσιαλιστικής άμιλλας με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας. Ο Σταχάνοφ ήταν ανθρακωρύχος που το 1935 κατόρθωσε σε μία βάρδια να εξορύξει 14 φορές την καθιερωμένη νόρμα παραγωγής. (ΣτΜ)

ευχή συνέβαινε. Έψαξε να βρει από πού ερχόταν όλη αυτή η σκόνη και τα χαλάσματα και σαν να διέκρινε μια θολή κυματιστή κίνηση στο κεφαλόσκαλο – εκεί όπου δέσποζε το άγαλμα του πρώην Γενικού Κομισάριου Κρατικής Ασφάλειας, Γκένριχ Γκριγκορίεβιτς Πιάγκοντα. Η κίνηση κόπηκε στη μέση από τον κρότο ενός όγκου που προσέκρουσε κατά πάσα πιθανότητα πάνω στον πλίνθο της βάσης του αγάλματος. Ο σαματάς, πολλαπλασιασμένος από την αντήχηση στο μαρμάρινο δάπεδο και τους τοίχους του αίθριου, σαν να χαστούκισε τον Κόρολεφ καταπρόσωπο.

Προχώρησε και ανέβηκε τη σκάλα προς τα εκεί όπου έστεκε το άγαλμα, ενώ τα θραύσματα έσπαζαν κριτσανιστά κάτω από τα παπούτσια του. Ο κομισάριος ήταν φασκιωμένος μέσα σε κουβέρτες και κουκουλωμένος, και στη βάση του αγάλματος μοχθούσαν τέσσερις εργάτες, γυμνοί από τη μέση και πάνω, με λοστούς, σφυριά κι ένα μηχανικό τρυπάνι. Σκοπός τους έμοιαζε να είναι η απομάκρυνση του αγάλματος, όμως η βάση του γλυπτού δεν τον συμμαριζόταν. Όταν πλησίασε ο Κόρολεφ, ένας εργάτης σήκωσε το κεφάλι και του χαμογέλασε, με τα λευκά του δόντια σαν να ράγιζαν τον γκρι σοβά που είχε καλύψει το πρόσωπό του.

«Φαίνεται πως το είχαν σκοπό να μείνει εδώ ο Σύντροφος κομισάριος ώσπου να γκρεμιστεί τριγύρω του όλο το υπόλοιπο κτίριο. Λες και τον έχουν τσιμεντάρει μέσα στο πάτωμα. Τυχεροί θα είμαστε αν καταφέρουμε να τον βγάλουμε μονοκόμματο».

Ο Κόρολεφ είδε τη βαριοπούλα, στα χέρια ενός συντρόφου τού εργάτη, να ξανασχίζει τοξωτά τον αέρα και να προσκρούει σ' ένα μεταλλικό καλέμι, που σκόρπισε συντρίμια προς κάθε κατεύθυνση, καθώς μπήχτηκε πιο βαθιά μέσα στον μαρμάρινο πλίνθο της βάσης του κομισάριου. Ο Κόρολεφ

άρχισε να καταπίνει ξανά και ξανά, προσπαθώντας να ξαναβρέξει με σάλιο τη γλώσσα του που την αισθανόταν τραχιά σαν γυαλόχαρτο.

«Ορίστε. Κουνήθηκε λίγο. Όπου να 'ναι θα τον ξηλώσουμε», είπε ο χειριστής της βαριοπούλας, φτύνοντας. Το φλέμα προσγειώθηκε κατάμαυρο πάνω σ' ένα κομμάτι μπάζου πλάι στα πόδια του. Ο Κόρολεφ έγνεψε σκεπτικός –ένα τέχνασμα που το επιστράτευε οποτεδήποτε δεν καταλάβαινε τι συνέβαινε– κι έκανε ένα διστακτικό βήμα για να προχωρήσει. Απ' όσα γνώριζε ο ίδιος, ο Γιάγκοντα συνέχιζε να είναι ανώτατο στέλεχος του Πολίτμπυρο* και να αξίζει το σεβασμό που όφειλε ο καθένας σε μια τέτοια θέση. Όμως ήταν φανερό πως κάτι είχε αλλάξει, αφού ξερίζωναν από τη θέση του το άγαλμά του. Ο Κόρολεφ μουρμούρισε ένα «Καλημέρα, Σύντροφοι» βραχνά αλλά σταθερά, προσπέρασε τους εργάτες και προχώρησε με τη σκέψη πως, εδώ στη Μόσχα, τον Οκτώβριο του σωτήριου έτους χίλια εννιακόσια τριάντα έξι, το καλύτερο που είχε να κάνει κάποιος ήταν να αφήνει τέτοια πράγματα ασχολίαστα, πολύ περισσότερο όταν είχε πονοκέφαλο από το χθεσινοβραδινό του πιόμα.

Ο Κόρολεφ, με ανάστημα σχεδόν ένα ογδόντα τρία, ήταν σαφώς υψηλότερος του μέσου όρου, τουλάχιστον σύμφωνα με τις νόρμες που είχε δημοσιεύσει την προηγούμενη βδομάδα το Υπουργείο Υγείας. Επίσης, ήταν βαρύτερος από τον μέσο Σοβιετικό πολίτη, όμως αυτό το απέδιδε στο ύψος του και όχι βέβαια στην υπερβολική κατανάλωση φαγητού, μιας και κάτι τέτοιο ήταν μάλλον απίθανο σ' αυτή την περίοδο μετάβασης προς τον πλήρη κομμουνισμό. Εν

* Politburo: το Πολιτικό Γραφείο, το ανώτατο όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος. (ΣτΜ)

πάση περιπτώσει, το μέγεθός του ήταν πλεονέκτημα σε περιπτώσεις που απαιτούσαν μυική δύναμη.

Στην όψη έδειχνε ακριβώς αυτό που ήταν: ένας αστυνόμος της Μιλίτσια με σημαντική πείρα. Σ' αυτό μάλλον συνέβαλλε το γεγονός πως είχε πρόσωπο συμπαγές, όπως αυτό που έχουν συνήθως οι αστυνομικοί, με πλατύ πιγούνι και αραιά ζυγωματικά και δέρμα σκαμμένο από τα πολλά χρόνια στον ήλιο και το χιόνι. Μέχρι και τα κοντά καστανά μαλλιά του, κολλημένα στο κρανίο του σαν νεκρό γρασίδι, ήταν χαρακτηριστικά μπάτσου. Παραδόξως όμως, η φαρδιά, σαν κορδέλα, ουλή που κατέβαινε από το αριστερό του αυτί ως το σαγόνι του, αναμνηστικό από ένα συναπάντημα μ' έναν Λευκό* Κοζάκο στον Εμφύλιο Πόλεμο, τον έκανε να μοιάζει περισσότερο προσηνής παρά άγριος, ενώ τα μάτια του, καλοσυνάτα και μ' ένα ίχνος επιφυλακτικής ευθυμίας, μαλάκωναν ακόμα πιο πολύ το παρουσιαστικό του. Για κάποιο λόγο, αυτά τα μάτια έκαναν τους πολίτες να θεωρούν τον Κόρολεφ καλό άνθρωπο, ακόμη κι όταν τους συνελάμβανε, και πολύ συχνά κατέληγαν να του εκμυστηρεύονται σκέψεις και πληροφορίες που θα προτιμούσαν να είχαν κρατήσει για τον εαυτό τους. Όμως τα μάτια του ήταν παρπλανητικά· ο Κόρολεφ είχε πολεμήσει από την Ουκρανία ως τη Σιβηρία και πίσω, για επτά ολόκληρα χρόνια, Γερμανούς, Αυστριακούς, Πολωνούς και όποιον άλλον έστρεφε το όπλο του εναντίον του, και όλα αυτά παραμένοντας λίγο ως πολύ σώος και αβλαβής ο ίδιος. Όταν υπήρχε ανάγκη, ο λοχαγός Αλεξέι Ντμιτρίεβιτς Κόρολεφ δεν ήταν διόλου μαλακός – κάθε άλλο.

* Λευκός Στρατός ή Λευκή Φρουρά: στρατιωτικό σώμα αντεπαναστατών που αποτελούνταν από Σοβιετικούς αντεπαναστάτες (μέλη του κόμματος Καντέτ, Μενσεβίκους κ.ά.) αλλά και ξένο στρατό (Γαλλία, Βρετανία, ΗΠΑ, Ιαπωνία). [ΣτΜ]

Ανεβαίνοντας τη σκάλα προς τον δεύτερο όροφο, ο Κόρολεφ έβλεπε το σβέρκο του και σκεφτόταν τι άραγε θα μπορούσε να σημαίνει για τη Διεύθυνση Ποινικών Ερευνών της Μόσχας η απομάκρυνση του αγάλματος του κομισάριου Πιάγκοντα. Ως τώρα, η Πολιτοφυλακή των Εργατών και Αγροτών, όπως ήταν ο πλήρης τίτλος της αστυνομίας της Σοβιετικής Ένωσης, ήταν υπεύθυνη μεταξύ άλλων για την τήρηση της δημόσιας τάξης, τη διαχείριση της οδικής κυκλοφορίας, τη φύλαξη σημαντικών κτιρίων και διάφορες άλλες αρμοδιότητες, ανάμεσα στις οποίες φυσικά και η εξιχνίαση και αποτροπή εγκληματικών πράξεων – με την οποία ασχολούνταν ο ίδιος και όλη η υπόλοιπη Διεύθυνση Ποινικών Ερευνών. Το μεγαλύτερο κομμάτι των πολιτικών υποθέσεων το διαχειριζόταν η ΝικαΒεΝτέ* –η Κρατική Ασφάλεια– αν και, ζώντας σ' ένα εργατικό κράτος, τα πάντα ήταν ως ένα βαθμό πολιτικά. Στην αντίληψη ορισμένων, το κάθε έγκλημα αποτελούσε επίθεση ενάντια στο σοσιαλιστικό σύστημα, όμως, για την ώρα τουλάχιστον, διατηρούνταν η διάκριση ανάμεσα στα κοινά και τα πολιτικά εγκλήματα. Φυσικά, οι ένστολοι πολιτοφύλακες βοηθούσαν συχνά τη ΝικαΒεΝτέ στα πολιτικά ζητήματα –ακόμη και ο Κόκκινος Στρατός τη βοηθούσε πότε-πότε– αλλά, σε γενικές γραμμές, ο Κόρολεφ και οι υπόλοιποι αστυνομικοί της Μιλίτσια έκαναν αυτό ακριβώς που ήξεραν να κάνουν καλύτερα απ' οτιδήποτε άλλο, δηλαδή να εντοπίζουν και να συλλαμβάνουν τους δράστες σοβαρών ποινικών αδικημάτων τα οποία δεν εμπλέκονταν στη σφαίρα της πολιτικής. Όταν, λοιπόν, οι Μοσχοβίτες αναφέρονταν στην οδό Πετρόφκα 38, την έδρα της Διεύθυνσης Ποινικών Ερευνών,

* NKVD: Λαϊκό Κομισσαριάτο Εσωτερικών Υποθέσεων – πρόδρομος της ΚαΓκεΜπέ (KGB). [ΣτΜ]

εννοούσαν κάτι σαν αυτό που υπαινίσσονταν οι Λονδρέζοι όταν αναφέρονταν στη Σκότλαντ Γιαρντ και βέβαια μιλούσαν γι' αυτήν εντελώς διαφορετικά απ' ό,τι θα μιλούσαν για τη Λουμπιάνκα, αν βέβαια τολμούσαν ποτέ να αναφερθούν στο φοβερό και τρομερό αρχηγείο της ΝιΚαΒεΝτέ. Ο Κόρολεφ είχε την ελπίδα πως αυτή η θετική αντίληψη του κόσμου για την οδό Πετρόφκα θα διατηρούνταν αλώβητη σ' αυτές τις εποχές της αλλαγής.

Ωστόσο η πικρή αλήθεια ήταν πως η Μιλίτσια και, κατά συνέπεια, η Διεύθυνση Ποινικών Ερευνών, υπάγονταν στο Υπουργείο Κρατικής Ασφάλειας και, όταν αυτές τις ημέρες οι πολίτες αναφέρονταν στα «όργανα» –τα όργανα της Κρατικής Ασφάλειας– εννοούσαν τόσο τη ΝιΚαΒεΝτέ όσο και τη Μιλίτσια και όλοι ήξεραν πως ο ρόλος της Μιλίτσια μπορούσε κάλλιστα να μετατραπεί σε πολιτικό από τον νέο κομισάριο, τον Γιέζοφ. Εξάλλου, κρίνοντας από την αποξήλωση του αγάλματός του, ο Γιάγκοντα, ο προκάτοχος του Γιέζοφ, επρόκειτο κατά πάσα πιθανότητα να συλληφθεί από στιγμή σε στιγμή, αν δεν είχε ήδη συλληφθεί. Και αν συνέβαινε αυτό, τότε ήταν πολύ πιθανό να ακολουθήσει μια εκκαθάριση όλων των οργάνων. Ο Κόρολεφ είχε πια μάθει το μοτίβο – ο ίδιος είχε από τα υψηλότερα ποσοστά εξιχνίασης στο τμήμα, αλλά σε περίπτωση εκκαθάρισης, κανείς τους δεν θα ήταν στο απυρόβλητο. Είχαν δει πάρα πολλά τα μάτια του τα τελευταία χρόνια, κι έτσι δεν είχε την παραμικρή αμφιβολία γι' αυτό.

Ο Κόρολεφ μπήκε στο γραφείο 2Ε, χαιρέτησε μ' ένα γρύλισμα, στράφηκε προς τους γάντζους για τα πανωφόρια στο πίσω μέρος της πόρτας και άρχισε να στριφογυρίζει προσπαθώντας να βγάλει το χειμωνιάτικο παλτό του, που στο μεταξύ του είχε στενέψει πολύ στους ώμους σε σχέση

με πριν από έξι μήνες που το είχε φορέσει τελευταία φορά. Το δωμάτιο ήταν βαμμένο γκρι, σαν πολεμικό πλοίο, και επιπλωμένο με τέσσερα γραφεία, ανά δύο αντικριστά, και οκτώ φωριαμούς κατά μήκος των τοίχων. Μύριζε αρσενικό και τσιγάρα, και το φως που έμπαινε από το παράθυρο αντιπάλευε τον καπνό που ξεφυσούσαν με μανία οι τρεις άλλοι αστυνόμοι που βρίσκονταν ήδη εκεί. Για διακόσμηση, στους τοίχους κρεμόταν ένας λειτουργικός χάρτης της Μόσχας κι ένα πορτρέτο του Στάλιν. Μέχρι χθες κρεμόταν και μια φωτογραφία του κομισάριου Γιάγκοντα, αλλά τώρα στη θέση της υπήρχε μόνο ένα τετράγωνο μπάλωμα πιο ανοιχτόχρωμης μπογιάς στον τοίχο. Αυτό το γεγονός από μόνο του ήταν αρκετό για να κάνει οποιονδήποτε να ανάψει τσιγάρο.

Ο Κόρολεφ τα κατάφερε τελικά να αποτινάξει το παλτό από το κορμί του, αποκαλύπτοντας τη στολή του, που σπάνια τη φορούσε. Γύρισε απ' την άλλη και είδε τους συναδέλφους του να τον κοιτούν με προσήλωση, με πρόσωπα χλωμά και μάτια γουρλωμένα. Οι τρεις καύτρες στα τσιγάρα τους έκαιγαν σαν μία καθώς τον κοιτούσαν. Ο Κόρολεφ ανασήκωσε τους ώμους του, νιώθοντας πως και η στολή του είχε στενέψει από την τελευταία φορά που την είχε φορέσει, και τους έγνεψε.

«Καλημέρα, Σύντροφοι», ξαναείπε, αλλά αυτή τη φορά πιο καθαρά. Ο Λαρίνιν συνήλθε πρώτος.

«Τι ώρα είναι αυτή που έρχεσαι στη δουλειά, Σύντροφε; Κοντεύει δέκα. Το Κόμμα δεν μπορεί να περιμένει τέτοια πράγματα. Είναι καθήκον μου να το θίξω στο σοβιέτ* των εργαζομένων».

Ο Κόρολεφ παρομοίαζε τον Λαρίνιν με γουρούνι, και τα γκρίζα, ραγισμένα και σπασμένα δόντια του, που πρόβαλλαν

* Συμβούλιο (ΣτΜ)

απειλητικά ανάμεσα στα σαρκώδη χείλη του, έμοιαζαν κι αυτά με γουρουνίσια δόντια. Ωστόσο σήμερα ο τόνος της φωνής του ήταν υψηλότερος απ' ό,τι συνήθως και ο Κόρολεφ παρατήρησε πως τα κοντόχοντρα δάχτυλά του, που βαστούσαν το τσιγάρο, έτρεμαν λίγο. *Είναι τρομοκρατημένος*, σκέφτηκε ο Κόρολεφ κοιτάζοντάς τον, δίχως να εκπλαγεί. Πάντα τον πρόσεχε τον καραφλό αστυνόμο με την κοιλιά που ξεχείλιζε πάνω στο γραφείο σαν παλιρροϊκό κύμα, αλλά σήμερα θα τον πρόσεχε πολύ περισσότερο. Οι σφυριές που αντηχούσαν ακόμη στο κλιμακοστάσιο θα μπορούσαν να σημάνουν το τέλος ενός πολιτικού άντρα σαν τον Λαρίνιν. Στο κάτω-κάτω, το γραφείο του ανήκε μέχρι πρόσφατα στον Μεντελέγιεφ και ο Λαρίνιν δεν είχε γίνει και τόσο συμπαθής με τον τρόπο που το κέρδισε. Ο Μεντελέγιεφ ήταν σκληρός και αποτελεσματικός ντετέκτιβ, φόβητρο των Ληστών της Μόσχας, ώσπου ο Λαρίνιν, ένας απλός τροχονόμος, τον είχε καταδώσει για διάδοση αντισοβιετικής προπαγάνδας. Τώρα ο Λαρίνιν καθόταν ανάμεσα στους πρώην συναδέλφους του Μεντελέγιεφ, αναπληρώνοντας τη θέση του στο γραφείο του, αν και όχι στη δουλειά του, ενώ κανείς δεν ήξερε με βεβαιότητα πού να βρισκόταν τώρα ο Κάστετ –αυτό ήταν το παρατσούκλι του Μεντελέγιεφ και σήμαινε “σιδερογοθιά” –παρά μόνο ότι μάλλον θα ήταν κάπου στον μακρινό Βορρά και παρά τη θέλησή του, κι όλα αυτά εξαιτίας ενός ανόητου αστέιου που είχε πει για τους Τσεκιστές* και ο τροχονόμος Λαρίνιν το είχε ακούσει και το είχε εκμεταλλευτεί. Επόμενο ήταν τώρα να ανησυχεί ο ίδιος ο Λαρίνιν, αφού ήξερε πόσο γρήγορα μπορούσε να γυρίσει ο τροχός αυτές τις ημέρες και πως, τρεις εβδομάδες τώρα που καθόταν ανάμεσά τους, δεν είχε καταφέρει να εξιχνιάσει

* ΤσεΚά: πολιτική αστυνομία, πρόδρομος της ΝίΚαΒεΝτέ. (ΣΤΜ)

ούτε μία υπόθεση. Δεν είχε κανένα επίτευγμα να καυχηθεί στους φίλους του στο Κόμμα.

«Ξέρω τι ώρα είναι, Γκριγκόρι Ντενίσοβιτς», είπε ο Κόρολεφ. «Έπρεπε να περάσω πρώτα από το συνταγματάρχη του Επιτελείου, το Σύντροφο Γκρεγκόριν, στη Λουμπιάνκα, και καθυστέρησε να με δει. Μήπως θα ήθελες να σου δώσω το τηλέφωνό του να το ελέγξεις;»

Χαμηλώνοντας το βλέμμα του παρατήρησε πως οι σκόροι είχαν περιποιηθεί το μανίκι του παλτού του κατακαλόκαιρα. Έτριψε το μασημένο ύφασμα, κάθισε στο γραφείο του κι έβαλε τη σάπκα* του στη θέση της, στο κάτω-κάτω συρτάρι. Άναψε το πορτατίφ και άρχισε να ξεφυλλίζει τα χαρτιά του φακέλου που έπρεπε να προωθήσει στον δημόσιο κατήγορο αργότερα μέσα στη μέρα, όμως σταμάτησε όταν αντιλήφθηκε την αλλόκοτη σιωπή που είχε απλωθεί στην αίθουσα.

«Σύντροφοι;» είπε ερωτηματικά ο Κόρολεφ σηκώνοντας το κεφάλι του. Οι άλλοι αστυνόμοι τον κοιτούσαν με ανοιχτό το στόμα, μ' ένα μείγμα τρόμου και οίκτου στα πρόσωπά τους. Ο Λαρίνιν σκούπιζε τον ιδρώτα στην καράφλα του με το μανίκι του.

«Στη Λουμπιάνκα, Αλεξέι Ντμιτρίεβιτς;» του είπε ο ανθυπολοχαγός Ιβάν Ιβάνοβιτς Σεμιόνοφ. Ο Σεμιόνοφ ήταν ο νεότερος απ' όλους τους, μόλις είκοσι δύο ετών, αν και κάποιες φορές, όπως τώρα, έδειχνε ακόμα πιο μικρός. Έμοιαζε σαν αγόρι από αφίσα της Κομσομόλ**, με τα κυματιστά ξανθά μαλλιά του, τη σχεδόν θηλυκή ομορφιά του και την ανεπιτήδευτη συμπεριφορά του. Ήταν μαζί τους εδώ και μόλις δύο μήνες –τον περισσότερο καιρό βοηθούσε τον Κόρολεφ

* Γούνινο ρώσικο καπέλο (ΣτΜ)

** Πανσοβιετική Λενινιστική Κομμουνιστική Ένωση Νέων (ΣτΜ)

σε απλά πράγματα, μαθαίνοντας την τέχνη- και δεν είχε μάθει ακόμη πότε να μη λέει αυτό που είχε στο μυαλό του.

«Ναι, Ιβάν Ιβάνοβιτς», απάντησε ο Κόρολεφ. «Ο Σύντροφος Γκρεγκόριν θέλει να δώσω μια διάλεξη στους τελειόφοιτους δοκίμους της Ανώτατης Σχολής της ΝικαΒεΝτέ».

Οι τρεις άντρες ησύχασαν. Το κιτρινιάρικο πρόσωπο του Λαρίνιν ξαφνικά έδειξε λιγότερο κίτρινο, ο Σεμιόνοφ χαμογέλασε και ο Ντμίτρι Αλεξάντροβιτς Γιασίμοφ, ένας αδύνατος και νευρώδης τύπος στην ηλικία του Κόρολεφ, με πρόσωπο καθηγητή και κυνικό χιούμορ, ακούμπησε πίσω στην καρέκλα του, έκανε ένα μορφασμό πόνου καθώς η κίνηση τέντωσε ένα τραύμα στο στομάχι του κι έστριψε την άκρη του περιποιημένου του μουστακιού.

«Ωστε έτσι, Λιόσκα, γι' αυτό φοράς τη στολή. Εμείς μάλλον υποθέσαμε ότι θα υπήρχε άλλος λόγος. Σπάνια σε βλέπουμε με τη στολή σου». Ο Γιασίμοφ χρησιμοποίησε το υποκοριστικό του Κόρολεφ, δικαιωματικά, μετά από δώδεκα χρόνια που δούλευαν κι έπιναν μαζί. Ο Κόρολεφ ξανακοίταξε το μασημένο μανίκι και συνοφρυώθηκε. Αλήθεια ήταν: προτιμούσε να φοράει πολιτικά. Τίποτα δεν απέτρεπε πιο αποτελεσματικά την εκμυστήρευση ενός πολίτη σ' έναν αστυνόμο από την καφέ στολή - ή τουλάχιστον έτσι πίστευε ο Κόρολεφ.

«Καλά λες. Αν και της χρειαζόταν να βγει από το ντουλάπι. Κοίτα δω - την έχουν περιλάβει οι άτιμοι οι σκόροι».

«Και σου πέφτει πιο στενή τώρα. Πήραμε κιλάκια, ε;». Τα μάτια του Γιασίμοφ σπίθισαν και ο Κόρολεφ χαμογέλασε· η παλιά σαν σπάθα ουλή του κατά μήκος του πιγουνιού του τράβηξε προς τα κάτω το αριστερό του μάτι, προσδίνοντάς του ένα ύφος ονειροπόλο, που εντεινόταν από τον τρόπο που τα μάτια του ενέδρευαν κάτω από τα παχιά του φρύδια.

Ο Γιασίμοφ πάντα αστειευόταν πως τα μάτια του Κόρολεφ έμοιαζαν να εστιάζουν στο δείπνο του. Όμως ο Κόρολεφ, μολονότι αναγνώριζε ένα ψήγμα αλήθειας στη διαπίστωση του συναδέλφου του, πίστευε πως αυτό το ονειροπόλο ύφος του ήταν που έκανε τους ανθρώπους να τον εμπιστεύονται κι αυτό ήταν σίγουρα χρήσιμο στη δουλειά τους.

«Μύες είναι, Ντμίτρι. Το έχω ρίξει στη γυμναστική. Με κρατάει σε φόρμα κι έτσι αποφεύγω και τα μαχαιρώματα από τις γριές».

Ο Σεμιόνοφ γέλασε ρουθουνίζοντας πίσω από ένα φάκελο που έσπευσε να ανοίξει μπροστά από το πρόσωπό του και ο Λαρίνιν ξέχασε για μια στιγμή τα προβλήματά του και γέλασε απροκάλυπτα. Μέχρι και ο Γιασίμοφ χαμογέλασε, τρίβοντας το σημείο όπου μια γριά γυναίκα τού είχε μπήξει την κόψη ενός ψαλιδιού, όταν εκείνος είχε προθυμοποιηθεί να τη βοηθήσει να περάσει απέναντι ένα δρόμο. Αργότερα η γυναίκα τούς είπε πως έφταιγε η στολή και ο Κόρολεφ δεν το βρήκε καθόλου παράξενο: αυτές τις ημέρες, οι στολές προκαλούσαν νευρικότητα στον κόσμο. Η γριά νόμιζε πως ο Γιασίμοφ πήγαινε να τη συλλάβει, παρόλο που δεν είχε κάνει τίποτε, και ο Κόρολεφ αναγκάστηκε να την πιάσει στα γρήγορα και να τη σηκώσει απαλά στον αέρα, για να μην καρφώσει το ψαλίδι και δεύτερη φορά στον Γιασίμοφ. Ακόμα και οι αθώοι φοβούνταν τη σκιά τους αυτό τον καιρό και η γριά έτυχε να έχει στο χέρι της το ψαλίδι και, πάνω στην τρομάρα της, το χρησιμοποίησε. Ο Κόρολεφ προσπάθησε να συγκρατήσει το γέλιο του, όμως σπάνια κατάφερνε να ταπώσει το φίλο του και, τώρα που το έκανε, έφερε το χέρι μπροστά από το πρόσωπό του για να κρύψει την ικανοποίησή του. Ο Γιασίμοφ κούνησε το κεφάλι του επιτιμητικά.

«Μμμ, πολύ αστείο. Πάντως τώρα ακολουθώ το παράδειγμά σου, Λιόσκα. Μετά από εκείνη την εμπειρία φοράω μόνο πολιτικά. Για πες μας όμως, μιας που θα μεταλαμπαδεύσεις τη σοφία σου στους νεαρούς Τσεκιστές, ποιο είναι το θέμα στο οποίο θα επικεντρώσεις τις παιδαγωγικές σου δεξιότητες;»

Ο Κόρολεφ είχε βρει το φάκελο που έψαχνε και τώρα τον είχε ανοιχτό μπροστά του, με τη φωτογραφία του δράστη από τη σύλληψή του πάνω-πάνω, να τον κοιτάζει με σκούρες μελανιές πάνω στο χλωμό νεανικό του πρόσωπο. Δεν ήταν καθόλου ευχάριστη αυτή η υπόθεση, κι όμως ο Κόρολεφ αισθανόταν ακόμα τη συνείδησή του να διαμαρτύρεται στη θέα του χτυπημένου προσώπου του δράστη. Ο ίδιος δεν ήταν στην αίθουσα όπου ξυλοφόρτωσαν τον νεαρό, ούτε όμως μπορούσε και να αποδοκιμάσει τους ένστολους που το είχαν κάνει – στο κάτω-κάτω, όλοι τους είχαν αδελφές και κόρες. Παρ' όλα αυτά, θεωρούσε πως η τιμωρία έπρεπε να αποφασίζεται από τα Λαϊκά Δικαστήρια – διαφορετικά, η κατάσταση δεν θα ήταν καλύτερη απ' ό,τι πριν γίνει η επανάσταση.

Απορροφημένος στη φωτογραφία, δεν είχε ακούσει τι του είπε ο Γιασίμοφ και, όταν σήκωσε το κεφάλι του, έβρισε μέσα από τα δόντια του, μισοχαμογελώντας, αφού είδε πως είχαν μπει στο παιχνίδι και ο Σεμιόνοφ με τον Λαρίνιν.

«Έλα τώρα, Σύντροφε», είπε ο Γιασίμοφ, «είναι μεγάλη τιμή. Πρέπει να μοιραστείς τα νέα με τους συναδέλφους σου. Σε ποια ειδικότητα είσαι τόσο διαπρεπής ώστε ένας συνταγματάρχης διάλεξε εσένα, έναν μεσόκοπο αστυνόμο της Διεύθυνσης Ποινικών Ερευνών της Μόσχας, για να διαφωτίσεις τα λαμπερά μυαλά των νεαρών Τσεκιστών της Ανώτατης Σχολής Κρατικής Ασφάλειας “Φ. Ε. Ντζερζίνσκι”; Αυτή

καθαυτή την αφρόκρεμα της σοβιετικής νεολαίας. Μέχρι και το ηρωικό μας αγόρι από δω ωχριά μπροστά τους».

Έγνεψε με το κεφάλι του προς τον Σεμιόνοφ· αυτός χαμογέλασε καλοκάγαθα. Και οι τρεις τους περίμεναν την απάντηση του Κόρολεφ, αν και τη γνώριζαν ήδη.

«Διαχείριση αρχείου υποθέσεων, βρε παλιάνθρωπε», είπε βιαστικά ο Κόρολεφ, δίχως να μπορεί να κρύψει το χαμόγελό του για το σε βάρος του αστείο, και οι άλλοι τρεις ξέσπασαν σε τρανταχτά γέλια.

«Σοβαρότατο θέμα, Αλεξέι», είπε ο Πασίμοφ, ικανοποιημένος που είχε αποκατασταθεί η φυσική τάξη πραγμάτων. «Οι μικροί Τσεκιστές έχουν κάμποσα πράγματα να διδαχτούν από μια παλιά καραβάνα σαν εσένα».

«Το ελπίζω, Ντίμκα, αν και εκπλήσσομαι πραγματικά που δεν ζήτησαν από εσένα να τους δώσεις μια διάλεξη για την αυτοάμυνα».

Ο Πασίμοφ κούνησε προειδοποιητικά το δάχτυλό του προς τον Κόρολεφ. Ο λοχαγός είχε ξαφνιαστεί και ο ίδιος που είχε καταφέρει να ταπώσει το φίλο του δύο φορές μέσα στην ίδια μέρα. Ο Σεμιόνοφ έβηξε πίσω από το φάκελό του και ο Λαρίνιν έκανε πως τάχα έψαχνε κάτι στο χαμηλότερο συρτάρι του γραφείου του και οι ώμοι του, που εξείχαν, φαίνονταν να τραντάζονται. Ο Πασίμοφ ετοιμαζόταν να του απαντήσει, όμως εκείνη τη στιγμή ακούστηκε ένας δυνατός κρότος που αντήχησε στο κλιμακοστάσιο. Φαίνεται πως το άγαλμα του πρώην Κομισάριου Κρατικής Ασφάλειας είχε μόλις σωριαστεί στο πάτωμα και είχε γίνει θρύψαλα, παρά το φάσκιωμα με τις κουβέρτες. Ο θόρυβος λειτούργησε ως υπενθύμιση, κυρίως προς τον Λαρίνιν, πως τώρα ήταν ώρα για αποτελέσματα και όχι για χαζολογήματα και γέλια. Σε λίγο, οι μόνοι ήχοι μέσα στο δωμάτιο ήταν το θρόισμα των

σελίδων στους φακέλους που ξεφυλλίζονταν και το γρατσούνισμα σοβιετικών κονδυλοφόρων πάνω σε σοβιετικά χαρτιά. Ο Σύντροφος Στάλιν τους κοιτούσε αφ' υψηλού με επιδοκιμασία.

Το είχε συνήθειο ο Κόρολεφ να επιθεωρεί κάθε σελίδα φακέλου προτού προωθήσει την υπόθεση στο γραφείο του Δημόσιου Κατήγορου. Από τη μια μεριά, σκοπός της άσκησης ήταν να επιβεβαιώνει πως ο φάκελος περιείχε όλα εκείνα τα στοιχεία που θα επέτρεπαν στο γραφείο του κατήγορου να εξασφαλίσει την επιθυμητή καταδίκη, από την άλλη όμως ο Κόρολεφ το έκανε και για να δει αν θα εντόπιζε κάτι που ενδεχομένως του είχε διαφύγει στην πορεία της έρευνας και που, εκ των υστέρων, διαπίστωνε ότι θα μπορούσε να είχε οδηγήσει στη συντομότερη διαλεύκανση της υπόθεσης. Αυτή η τακτική πολλές φορές τού απέφερε ενδιαφέροντα αποτελέσματα και δεν ήταν ποτέ χάσιμο χρόνου. Πότε-πότε ο Κόρολεφ εντόπιζε επαναλαμβανόμενα μοτίβα συμπεριφοράς των δραστών, τα οποία έβρισκε ιδιαίτερα αξιοσημείωτα και τα κατέγραφε για μελλοντική χρήση. Τώρα, κοιτάζοντας τη φωτογραφία του φοιτητή Βοροσίλοφ, ο Κόρολεφ αναρωτήθηκε αν ο βιαστής θα διέπραττε ποτέ τα εγκλήματά του αν είχε παραμείνει στη μικρή κωμόπολη κοντά στο Σμόλενσκ, όπου είχε μεγαλώσει. Προφανώς, θα ήταν μάλλον επιρρεπής σε αυτού του είδους τη βία, αλλά, ενδεχομένως, αν δεν τον είχαν στείλει να σπουδάσει στη Μόσχα, ίσως να είχε παντρευτεί κάποιο καλό κορίτσι και να είχε νοικοκυρευτεί και να γινόταν χρήσιμο μέλος της τοπικής κοινωνίας. Απεναντίας, όταν έγινε δεκτός σε μια από τις καινούριες ακαδημίες μηχανικών στη Μόσχα, ίσως να είχε ανακαλύψει την ανωνυμία και την κατάλληλη

ευκαιρία, στην καρδιά μιας σοβιετικής πόλης σε μεταβατική κατάσταση, όπου οι άνθρωποι, τα κτίρια, ακόμη και γειτονιές ολόκληρες, βρίσκονταν σε διαρκή ρευστότητα. Εργάτες πηγαиноέρχονταν, καινούρια εργοστάσια ξεφύτρωναν διαρκώς, καινούρια κατασκευαστικά έργα: η εξέλιξη της Μόσχας σε μια πρωτεύουσα αντάξια της μεγάλης Σοβιετικής Επανάστασης είχε δώσει στον νεαρό Βοροσίλοφ το χώρο και την ευκαιρία να βιάσει έξι νέες γυναίκες μέσα σε διάστημα μόλις τεσσάρων εβδομάδων κι εκείνος την είχε εκμεταλλευτεί.

Αν και δεν το είχαν γράψει οι εφημερίδες, το νέο είχε διαδοθεί. Η Μόσχα ήταν σίγουρα επικίνδυνη πόλη –οι πολλές ώρες εργασίας, οι μικρές μερίδες φαγητού και η βότκα έφτιαχναν ένα εκρηκτικό μείγμα–, ωστόσο οι επαναλαμβανόμενες βίαιες επιθέσεις ενός βιαστή ήταν ασυνήθιστο φαινόμενο. Οι γυναίκες ήταν προσεκτικές όταν περπατούσαν μόνες τη νύχτα, ιδιαίτερα σε δρόμους δίχως φωτισμό, όμως ο Βοροσίλοφ είχε βρει τις ευκαιρίες του. Μετά την πρώτη, όπως εξήγησε όταν συνελήφθη, η βίαιη κατάκτηση γυναικών έγινε το μοναδικό πράγμα στο μυαλό του. Με κάθε επίθεση, γινόταν όλο και πιο βίαιος και μόνο από τύχη δεν κατέληξε να σκοτώσει κάποιο από τα θύματά του. Ο Κόρολεφ γύρισε σελίδα και είδε μια φωτογραφία της μωλωπισμένης και ματωμένης Μαρίας Ναούμοβα, με τέσσερα δόντια σπασμένα, μύτη παραμορφωμένη και μάτια μαυρισμένα. Ευχήθηκε από μέσα του να είχε πιάσει νωρίτερα τον Βοροσίλοφ, όμως μερικές φορές, προκειμένου να εντοπίσει έναν εγκληματία, ήταν δυστυχώς απαραίτητο να συνεχίσει το κάθαρμα να διαπράττει τα εγκλήματά του. Έτσι, τον είχε παρακολουθήσει με θυμό αλλά και υπομονή και είχε αντλήσει από κάθε του έγκλημα τις απαραίτητες πληροφορίες που θα τον

βοηθούσαν, αργά αλλά νομοτελειακά, να οδηγήσει το βιαστή στη Δικαιοσύνη.

Το πρώτο του θύμα καταγόταν από μια πόλη ούτε σαράντα χιλιόμετρα από την κωμόπολη όπου είχε μεγαλώσει ο Βοροσίλοφ κι έτσι είχε αναγνωρίσει την προφορά του. Το δεύτερο, θυμήθηκε τις καινούριες δερμάτινες μπότες του, ψηλές ως το γόνατο – *πράγμα αξιοπερίεργο από μόνο του για φοιτητή*, σκέφτηκε με πικρία ο Κόρολεφ, σαλεύοντας το ένα του δάχτυλο μέσα στα παλιά *βαλένκι** του, που αναρωτιόταν αν άραγε θα έβγαζαν το χειμώνα. Η τρίτη κοπέλα είχε δει αρκετά καλά το πρόσωπο του βιαστή ώστε να τους δώσει μια καλή περιγραφή του, η οποία μάλιστα αποδείχτηκε εξαιρετικά ακριβής. Το τέταρτο θύμα του, η Μάσα Ναούμοβα, καλά-καλά δεν θυμόταν ούτε το όνομά της όταν ξεμπερδεψε μαζί της ο Βοροσίλοφ, αλλά το πέμπτο θύμα είχε καταφέρει να αρπάξει ένα κομμάτι χαρτί από την τσέπη του, την ώρα που εκείνος την κρατούσε ακινητοποιημένη σε μια ερημική τοποθεσία πλάι στον ποταμό Μόσχοβα. Το τσαλάκωσε μέσα στη γροθιά της και το έκρυσε κάτω από το σώμα της. Ήταν ένας κατάλογος διαλέξεων. Τους πήρε ένα εικοσιτετράωρο για να ταυτοποιήσουν την ακαδημία στην οποία σπούδαζε – χρόνος που επέτρεψε στον Βοροσίλοφ να επιτεθεί στο έκτο και τελευταίο του θύμα.

Όταν επέστρεψε στη φοιτητική εστία, όπου μοιραζόταν ένα δωματιάκι με άλλους τρεις νεαρούς, τους βρήκε να τον περιμένουν. Ένας νεαρός σαν όλους τους άλλους του είχε φανεί του Κόρολεφ όταν τον είδε, εκτός από μια αιματόστικη αμυχή που διέτρεχε το μάγουλό του. Δεν αντιστάθηκε στη σύλληψη και, όταν τον έβαλαν μέσα στο μαύρο αστυνομικό αυτοκίνητο, έμοιαζε περισσότερο ανακουφισμένος

* Ρώσικα παραδοσιακά υποδήματα από χοντρή τσόχα (ΣτΜ)

παρά φοβισμένος. Οι πολιτοφύλακες του τοπικού τμήματος άφησαν επάνω του τα ίχνη από τις γροθιές τους και τον πέταξαν μέσα σ' ένα κρατητήριο μαζί μ' ένα τσούρμο Ληστές. Όσπου να ξημερώσει, ο Βοροσίλοφ είχε πάρει μια ιδέα από το πόσο σκληρά μπορεί να ήταν δέκα χρόνια καταναγκαστικής εργασίας για ένα βιαστή και είχε αρχίσει να καταλαβαίνει τι έκαναν οι Ληστές στους «διαρρήκτες του γλυκού νερού», όπως τους έλεγαν, όταν έπεφταν στα χέρια τους.

Ο Κόρολεφ έκλεισε το φάκελο κι έγραψε μια σύντομη χειρόγραφη περίληψη με τον πολύ καλό γραφικό του χαρακτήρα. «Χέρι παπά», έλεγε με υπερηφάνεια η μάνα του, που πέταγε τη σκούφια της στη σκέψη πως ίσως ο νεαρός Κόρολεφ να εισχωρούσε στην τσαρική γραφειοκρατία ή, ακόμα, και στην ίδια την Εκκλησία. Μετά όμως ξέσπασε ο Γερμανικός Πόλεμος και ο κανακάρης της κατατάχτηκε στο στρατό και, όταν ξεμπέρδεψαν με τους Γερμανούς και τους Αυστριακούς, ξεκίνησε ο Εμφύλιος Πόλεμος και ο γιος της πολέμησε τους Λευκούς και μετά, στο τέλος, τους Πολωνούς. Μέχρι να επιστρέψει στο σπίτι του, η μητέρα του είχε πεθάνει και οι θέσεις κληρικού ή γραφιά ήταν ελάχιστες και δυσεύρετες στη νέα τάξη πραγμάτων.

Πώς να το φανταζόταν η καημένη η μάνα του πως, είκοσι χρόνια μετά, το μόνο που θα είχε απομείνει από το παλιό καθεστώς θα ήταν ελάχιστα αβροδίατα σκιάχτρα, πρώην αριστοκράτες, που τώρα πάλευαν να βγάλουν τα προς το ζην κάνοντας όποια χειρωνακτική δουλειά έβρισκαν και ξεπουλώντας και το τελευταίο ίχνος της περιουσίας τους για φαγητό στα μαγαζιά σκληρού νομίσματος; Και πως μόνο μια χούφτα εκκλησίες θα είχαν απομείνει να λειτουργούν σε μια πόλη που κάποτε είχε από μία εκκλησία σε κάθε γωνία; Ο Κόρολεφ ολοκλήρωσε το σημείωμά του και πήρε μια

σφραγίδα από την αρμαθιά που έστεκε πάνω στο περβάζι του παραθύρου. Στάμπαρα ικανοποιημένος στο εξώφυλλο του φακέλου τη φράση «Εις προσοχήν Γραφείου Δημόσιου Κατήγορου Μόσχας» και αισθάνθηκε ευγνώμων για την ευκαιρία που είχε να συνεισφέρει εποικοδομητικά στη δημιουργία αυτής της νέας κοινωνίας, όσο σκληρή κι αν ήταν η διαδικασία.

«Έκανες πολύ καλή δουλειά, Αλεξέι», είπε ο Γιασίμοφ, αφήνοντας στην άκρη τους αστεϊσμούς.

«Τον βλέπω να οδεύει ολοταχώς προς την Κολύμα*», είπε ο Κόρολεφ, καθώς έβαζε το φάκελο κάτω από το μπράτσο του και σηκωνόταν από το γραφείο του.

«Κι εκεί, δεν πρόκειται να αντέξει και πολύ», είπε ο Λαρίνιν, που είχε πάρει θάρρος μετά τα γέλια που προηγήθηκαν. «Οι Ληστές θα τον περιλάβουν με το που θα κατεβεί στο σταθμό του τρένου. Ο διαρρηκτης θα διαρρηχθεί πολύ πριν πατήσει καν το πόδι του στη Ζώνη**».

Κύματα γέλιου ανατάραξαν το πουκάμισό του και η κοιλιά του τραντάχτηκε λίγους πόντους πάνω από το γραφείο του. Τα μάτια του, μισοθαμμένα κάτω από το λίκος τις περισσότερες φορές, τώρα έμοιαζαν με μικρές σχισμές στο δέρμα του, που δάκρυζαν από το γέλιο, κι εκείνος τα σκούπιζε δίχως να έχει αντιληφθεί πως κανείς άλλος δεν γελούσε. Ο Γιασίμοφ στράφηκε απ' την άλλη κατσουφιασμένος και μέχρι και ο Σεμιόνοφ πήρε ένα ύφος λες και είχε φάει κάτι ξινισμένο. Ο Κόρολεφ αναρωτήθηκε πόσα χρόνια να είχε φάει ο Μεντελέγιεφ χάρη στη μαρτυρία του Λαρίνιν

* Κολύμα: η πλέον απομακρυσμένη βορειοανατολικά περιοχή της Σιβηρίας, γνωστή για τα στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας επί Στάλιν. (ΣΤΜ)

** Το σοβιετικό σωφρονιστικό σύστημα: στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας και φυλακές. (ΣΤΜ)

και τι άραγε να έκαναν οι Ληστές στους πρώην πολιτοφύλακες που κατέληγαν στη Ζώνη. Βγήκε γρήγορα από το δωμάτιο, νιώθοντας τα χέρια του να λαχταρούν να σφίξουν το λαρύγγι του Λαρίνιν ώσπου να το τσακίσουν.

Έξω, στο πλατύσκαλο, πήρε μια βαθιά ανάσα και άκουσε τα γέλια μέσα στο γραφείο να αργοσβήνουν και μετά τον Λαρίνιν να ρωτάει με αβεβαιότητα αν δεν ήταν αστείο που ο βιαστής θα βιαζόταν. Κανείς δεν του απάντησε. Αλήθεια, τι να έκαναν άραγε οι Ληστές σ' έναν αστυνομικό σαν τον Κάστετ; Ποιος να ήξερε. Οι Ληστές είχαν ένα παράξενο αίσθημα τιμής. Και ο Κάστετ υπήρξε δίκαιος, με τον τρόπο του. Ίσως και να τον άφηναν ήσυχο.

Όταν χτύπησε την πόρτα του στρατηγού, κανείς δεν απάντησε, όμως ο Κόρολεφ δεν δίστασε να την ανοίξει, γνωρίζοντας τα τερτίπια του αφεντικού του. Ο Ποπόφ κοιτούσε έξω την κίνηση του δρόμου, με την πλάτη του στραμμένη στο δωμάτιο, τους ογκώδεις ώμους του να καλύπτουν όλο το παράθυρο και το δερμάτινο ημίπαλτο που φορούσε να αντανakλά το φως του ήλιου.

«Σύντροφε στρατηγέ», είπε ο Κόρολεφ στέκοντας προσοχή. Ο στρατηγός Ποπόφ είχε κάτι που ενθάρρυνε τους άντρες του να φέρονται σαν τσαρικοί φρουροί.

«Μα κανείς δεν χτυπάει πια τη ρημάδα την πόρτα σ' αυτό το αναθεματισμένο μέρος;» βρυχήθηκε ο στρατηγός, δίχως να γυρίσει.

«Ζητώ συγγνώμη, Σύντροφε στρατηγέ. Χτύπησα την πόρτα, ίσως όμως όχι αρκετά δυνατά».

Μετά από μια μεγάλη παύση, ο στρατηγός Ποπόφ γύρισε προς τον Κόρολεφ και πήρε τα γυαλιά του από το γραφείο του για να τον δει καλύτερα. Ακόμα και φορώντας τα γυαλιά, ο στρατηγός διατηρούσε το παράστημα του Σοβιετικού

ήρωα, όμορφος σαν άγαλμα και με μαλλιά και μάτια μαύρα σαν κατράμι. Διέκρινε πως η θαμπή προηγούμενως σιλουέτα εμπρός του ήταν ο Κόρολεφ και τα σμιλεμένα του χαρακτηριστικά μαλάκωσαν σε χαμόγελο.

«Αλεξέι Ντμιτρίεβιτς, Ήρθες να κλείσεις το φάκελο του Βοροσίλοφ; Το κάθαγμα. Δέκα χρόνια θα φάει· δεν συμφωνείς; Αν περνούσε απ' το χέρι μου...»

Όμως ο στρατηγός ήξερε πως ο Κόρολεφ γνώριζε την προτίμησή του για τις συνοπτικές διαδικασίες απονομής ποινικής δικαιοσύνης κι έτσι δεν συνέχισε τη φράση του, παρά μόνο χτύπησε το χέρι του με κάποια δύναμη πάνω στο γραφείο.

«Υποθέτω, στρατηγέ, ότι πολύ σύντομα θα πάρει το δρόμο για τη Σιβηρία».

«Δεν θα ζήσει να δει την άνοιξη. Κάτι τέτοιους σαν κι αυτόν, οι Ληστές τούς περιποιούνται με μια γερή δόση απ' το ίδιο τους το φάρμακο. Δεν επιζούν πολύ». Ο στρατηγός χαμογέλασε στη σκέψη. «Αρκετά όμως γι' αυτό τον αχρείο. Κάθισε, Αλεξέι, και άκουσέ με ένα λεπτό. Έχω νέα». Ο στρατηγός πήρε το φάκελο από τα χέρια του κι έβαλε στα γρήγορα την υπογραφή του κάτω από το σημείωμα του Κόρολεφ. «Έκανες καλή δουλειά σ' αυτή την υπόθεση. Πολύ καλή δουλειά. Και δεν είναι η πρώτη φορά, φυσικά. Σου αναθέτω όλες τις δύσκολες υποθέσεις, όλα τα εγκλήματα που μοιάζει να τα έχουν διαπράξει φαντάσματα, κι όμως εσύ πάντα τους βρίσκεις αυτούς τους σατανάδες και μου τους παραδίδεις. Έχεις το υψηλότερο ποσοστό σε καταδίκες στο τμήμα και μάλιστα χωρίς να εκμαιεύεις τις ομολογίες τους με ξυλοφόρτωμα».

Ο στρατηγός έκανε μια μικρή παύση και κοίταξε τον Κόρολεφ με μια υποψία μομφής – τα πεταχτά φρύδια του

έσμιξαν βλοσυρά καθώς αναλογίστηκε τις υπόπτως φιλελεύθερες μεθόδους του αστυνόμου.

«Κάνω ό,τι καλύτερο μπορώ, Σύντροφε στρατηγέ», είπε ο Κόρολεφ και ο Ποπόφ αποκρίθηκε μ' έναν αναστεναγμό.

«Και είναι πράγματι πολύ καλό το καλύτερο που μπορείς. Είσαι τεριέ*. Έτσι δεν μας λένε οι Ληστές; Τεριέ. Σε περιγράφει με ακρίβεια, ξέρεις. Με το που θα μυριστείς τα ίχνη κακοποιού, είναι σίγουρο ότι θα καταλήξεις να του περάσεις χειροπέδες. Και οι εξαιρετικές επιδόσεις χρήζουν αναγνώρισης και ανταμοιβής. Αυτό το έχει ξεκαθαρίσει επανειλημμένα ο ίδιος ο Σύντροφος Στάλιν, και ο Γενικός Γραμματέας είναι άνθρωπος που ξέρει κάνα-δυο πράγματα για τη ζωή. Έκανα, λοιπόν, μια κουβέντα με τη Συντρόφισσα Κουρίλοβα στο τμήμα στέγασης και τη ρώτησα αν θα μπορούσε να μου βρει κάτι για τον καλύτερο άντρα του τμήματός μου. Δεν είναι κατάσταση αυτή, να μοιράζεσαι μια ζωή ένα δωμάτιο με τον ξάδερφό σου, εκεί έξω, στον διαόλου τη μάνα. Σε θέλω κοντά και διαθέσιμο όποτε σε χρειάζομαι. Και, κατά κάποιον τρόπο, αφού ο Σύντροφος Στάλιν επιθυμεί να ανταμείβονται οι καλύτεροι εργάτες, δεν έχω και επιλογή στο ζήτημα».

Ο Κόρολεφ άρχισε να ελπίζει κρυφά από μέσα του. Από τότε που είχε πάρει διαζύγιο, εδώ και δύο χρόνια, ζούσε μαζί με τον Μιχαήλ, δύο στάσεις του τραμ και κάμποση ώρα ποδαρόδρομο μακριά από την οδό Πετρόφκα. Τον συμπαθούσε τον ξάδερφό του, αλλά ευχόταν να έμενε λίγο πιο κοντά και να έπινε λιγότερο.

«Σας ευχαριστώ, Σύντροφε στρατηγέ. Σας είμαι ευγνώμων για τις προσπάθειες που καταβάλλετε για λογαριασμό μου».

* Ράτσα κυνηγόσκυλων (ΣΤΜ)

«Προσπάθειες; Δεν έμεινα στις προσπάθειες. Σήμερα το πρωί, μου τηλεφώνησε η Συντρόφισσα Κουρίλοβα και μου είπε πως, για τον άντρα που έπιασε τον σιχαμένο βιαστή Βοροσίλοφ –και δεν έχω ιδέα πώς το γνώριζε αυτό, αν και αυτή η γυναίκα γνωρίζει τα πάντα, είμαι σίγουρος, μέχρι και το αν κλάσει ένα σπουργίτι στους Λόφους του Λένιν, κι αυτό θα το γνωρίζει εν πάση περιπτώσει, προς όφελός σου λειτούργησε αυτό– για τον άντρα, λοιπόν, που βούτηξε απ’ το γιακά αυτό τον Βοροσίλοφ, είπε πως δεν χαλαρίζει τίποτε λιγότερο από ένα μεγάλο δωμάτιο στην οδό Μπολσόι Νικολό-Βορομπίνσκι. Δεκατέσσερα τετραγωνικά μέτρα. Και μερικώς επιπλωμένο. Ορίστε».

Ο στρατηγός έσπρωξε προς τον Κόρολεφ ένα έντυπο επίταξης του τμήματος στέγασης με την υπογραφή της Κουρίλοβα, την οποία είχε μόλις εκθειάσει. Πιάνοντάς το στα χέρια του, ο Κόρολεφ αισθάνθηκε το πρόσωπό του να ανάβει. Ήταν σαράντα δύο χρόνων κι όμως ακόμα κοκκίνιζε. Χάρηκε που δεν ήταν μπροστά ο Γιασίμοφ να τον δει.

«Το καθήκον μου έκανα μόνο, Σύντροφε στρατηγέ...» άρχισε να λέει, όμως ο στρατηγός τον διέκοψε.

«Αρκετά. Είναι κοινοβιακό διαμέρισμα, γι’ αυτό να μη σε πιάνουν οι ενθουσιασμοί. Όμως θα έχεις δικό σου δωμάτιο και όσο για την περιοχή – ε, το Κιτάζ-Γκορόντ* δεν είναι δα ευκαταφρόνητο. Γεμάτο σπουδαίες προσωπικότητες και ανώτατα στελέχη του Κόμματος. Καλό θα τους κάνει να δουν επιτέλους κι έναν πραγματικό εργάτη ανάμεσά τους».

Ο στρατηγός χαμογέλασε βλέποντας τη δυσφορία του Κόρολεφ.

«Μην ανησυχείς, Αλεξέι, δεν μιλάω έτσι μπροστά στον

* Αριστοκρατική περιοχή στο ιστορικό κέντρο της Μόσχας. Η Κόκκινη Πλατεία τη χωρίζει από το Κρεμλίνο. (ΣτΜ)

Λαρίνιν και τους ομοίους του. Όχι, δηλαδή, πως και ο Λαρίνιν δεν θα ξαναβρεθεί σύντομα να διευθετεί την τροχαία κίνηση στην οδό Τβερσκάγια, αν δεν κουνηθεί λίγο να πιάσει κανέναν εγκληματία. Έχουμε κι εδώ ποσοστά που πρέπει να επιτύχουμε, όπως και παντού αλλού, και ο Λαρίνιν δεν αντεπεξέρχεται σ' αυτό που του αναλογεί. Εν πάση περιπτώσει, καλύτερα να βιαστείς και να πας από εκεί, προτού αλλάξουν γνώμη. Τα κλειδιά τα έχει ο επικεφαλής της επιτροπής διαχείρισης του κτιρίου. Και μόλις τελειώσεις, ειδοποίησέ με. Έγινε ένας φόνος στην οδό Ραζίν' μοιάζει με δουλειά μανιακού – η ειδικότητά σου. Εγώ πάω τώρα εκεί να ρίξω μια ματιά».

Ο Κόρολεφ σηκώθηκε τόσο γρήγορα που ζαλίστηκε για ένα κλάσμα του δευτερολέπτου.

«Σύντροφε στρατηγέ...» άρχισε να λέει, συναισθανόμενος πως η ευγνωμοσύνη του τον έκανε να ακούγεται πομπώδης, όμως ο στρατηγός κούνησε το κεφάλι του σχεδόν με αιδημοσύνη, έπιασε το χέρι του Κόρολεφ σε σφιχτή λαβή και το κράτησε για ένα-δυο δευτερόλεπτα, κοιτάζοντας στοργικά τον υφιστάμενό του. Μετά, το πρόσωπό του σοβάρεψε πάλι, όπως άρμοζε σε έναν Σοβιετικό αρχηγό ανδρών, γύρισε πάλι προς το παράθυρο και μίλησε με φωνή τραχιά.

«Αρκετά, είπα, Σύντροφε. Δεν χρειάζεται να βγάλεις λόγο. Πήγαινε, γρήγορα – μάζεψε τα πράγματά σου και μετακόμισε στο καινούριο διαμέρισμα. Σου αξίζει. Βιάσου, προτού αλλάξω γνώμη εγώ».

Και με αυτό τον τρόπο, ο Αλεξέι Ντμιτρίεβιτς Κόρολεφ απέκτησε κατοικία στην οδό του Μεγάλου Νικολάου και των Σπουργιτιών.

